

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д.н. Юлия Георгиева Дончева
(Русенски университет „Ангел Кънчев“)

на материалите, представени за участие в конкурс
за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално
направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика),
Факултет по науки за образованието и изкуствата,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

1. Данни за конкурса.

Във връзка с обявена процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“, със Заповед на Ректора № РД-38-380/21.07.2021 г. на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по науки за образованието и изкуствата, участва докторант **Харалампия Константинос Лута** с тема на дисертационния труд *„Качествено образование на учители и интегрирането на социални и професионални умения“*.

Спазени са всички процедурни и нормативни правила предвидени по настоящата процедура.

2. Кратки биографични данни за кандидата.

От представената кратка автобиография се разбира, че докторант Харалампия Константинос Лута е родена на 27. 07. 1976 г. в Гърция. Впечатляващи данни за образователния ценз на младата дама: Бакалавърска степен по сестринско образование в Гърция; Бакалавър по хуманитарни

науки - катедра „Начално образование“ в Гърция; Магистър по философия в елинска философия - философия на науката в Гърция; Магистър по изкуства в интеркултурно образование и преподаване в интеркултурна среда - Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Притежава множество сертификати от научни форуми, конференции, семинари, изследователски проекти и обучения, сертификати от участия в училищни дейности и др. Била е доброволка в Гръцкия червен кръст. С тези данни е очевидно, че няма да спре да се развива, да надгражда наученото и да се образова.

Владее, освен майчиния си гръцки език и английски и то на ниво C, според Европейската езикова рамка.

Притежава международна диплома за IT умения (Bulats/ IELTS).

3. Общо описание на представените материали (научни трудове).

От автореферата е видно, че докторантката участва с пет публикации. Всичките са отпечатани в Атина, Гърция, през периода 2016 – 2018 година. Четири от тях са на английски и една на гръцки език. Освен тях, тя участва и със следната научна продукция, съотнесена към Наукометричните критерии за минималните национални изисквания към научната и преподавателска дейност на кандидатите за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, Област 1. Педагогически науки, както следва:

- *Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, Група А, Показател 1 → 50 точки.*
- Автореферат.
- *Публикации - 5 броя, със следните показатели:*

-Група Г 7. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове → 5 броя x 10 точки = 50 точки. При минимални изисквания от 30 точки.

Общо = 50 + 50 точки = 100 точки. При минимални стойности за придобиване на научна степен „доктор“ **80 точки** (Група А, Показател 1. = 50 точки + Група Г, Сума от показателите от 4 до 10 = 30 точки)

4. Обща информационна характеристика за структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Съдържанието на разработката е в следната последователност: анотация, увод, четири глави, заключение и изводи, приноси и приложение с представена фактологична част при анализа, обсъждане и обобщаване на реализираните изследвания.

Дисертацията е с обем от общо 225 страници, от които 5 страници библиография и внушителните 78 страници приложения. Записката и резултатите от проучването са онагледени с 19 таблици в основния текст, 15 диаграми и 2 схеми за формиращата система в експеримента. Библиографията включва 77 заглавия на английски език.

Авторефератът следва структурата на дисертацията и запазва оригиналната номерация на таблиците и диаграмите, включени в нея.

Фрагментирание на научната записка:

Глава първа. Теоретична постановка на проблема, разглежда: Същността на взаимоотношенията учител – учащ в обсега на проблеми и процеси на взаимодействие за създаване на социални умения; Професионалните умения на учителя, като същност на понятието качествено образование; Учители и възрастни учащи се – промени в

обществото и технологичните обучения; Вдъхновение и личност; Педагогика за по-възрастни и по-малки учащи се, както и професионалните рискове; Образованието на учителите със съответните етапи на обучение на учителите; Качеството на образованието, както и Педагогически умения и качество на образованието.

В Глава втора. Параметри на изследователската програма, дисертантката разглежда напълно задоволително: Методология, хипотеза и задачи, както и изследователските въпроси на научния труд; Инструментите за изследване; Процедурите на изследване; Етика и проблеми, както и Демографските аспекти.

Глава трета е Анализ на резултатите в изследването. Тя съдържа: Описателната статистика; Допълнителни променливи и влиянието им върху професионалното развитие и Диференциална статистика – обобщение на популацията от изследователските проби.

В Глава четвърта е поместена Дискусия и технологичен дизайн със съответните точки и подточки: Дискусия и технологичен дизайн; Дизайн на моделната системата от средства, използвани за усъвършенстването на социалните и професионални умения; Изводи, както и изключително значимата Визия за бъдещи изследвания.

**ПРИНОСИ. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ. ПРИЛОЖЕНИЯ.
СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА АВТОРА.**

5. Обща оценка на дисертационния труд.

5.1. По отношение на актуалност на проблематиката.

Обликът на съвременния учител в Република Гърция с думите на авторката е: „Социалният и професионален аспект на преподаването е сравнително смесен, показвайки специфични тенденции между тях, които

се отразяват върху качеството на услугата, която предоставят, първо на учениците и второ на по-младите колеги.“. И още нещо: „Това изследване, въпреки че поради своите ограничения, не може да се счита за представително, то представя интересни факти за професионалното развитие на учителите в Гърция.“, ще добавя, че проучване от този род е интересно, полезно и необходимо не само за колегите от съседната ни държава, но и за нашите педагогически специалисти. Интересно, полезно и необходимо, защото ще извади на яве, на показ, както позитивите, така и негативите, които пък от своя страна са бариери за качествена и ефективна работа в тази трудна професия.

Запознавайки се с разработката на научния труд еднозначно може да се заключи, че познаването на проблематиката от докторанта е видна. Тя с лекота борави с понятия, извежда дефиниции, демонстрира прогностична култура.

6. Обща характеристика на дейността на кандидата.

6.1. Характеристика и оценка на дисертационния труд.
Достоверност, като основа за изводите. Степен на участие на докторанта в разработката на дисертацията и изводите.

Конкретизирайки *характеристиката и оценката на дисертационния труд* на prima vista прави впечатление авторското търсене относно факторите, които влияят върху професионалното развитие на педагозите от началната степен на образование. Социалния и професионален аспект на професията, както и един от най-важните сегменти – качеството на образованието, а също така и педагогическите умения в аспект качество на преподаване и усвояване на знанията от учениците. Тези търсения

докторантката проследява в цялата научна разработка до заключението, препоръките и приносите.

Достоверност на изводите. Изследователската работа се базира на откриване, прилагане и верифициране на *Качествено образование на учители и интегрирането на социални и професионални умения*, което я прави не само дисертабилна, но и с възможност за развитие, с поглед напред в бъдещето.

Степен на участие на докторанта в разработката на дисертацията и изводите. В никакъв случай не може да се постави под съмнение авторското участие. Особено при този изключително внушителен доказателствен материал, представен на 78 страници в Приложения. Важен научно-изследователски факт е, че присъства много богата емпиричната доказуемост, чрез която се апробира представената теза. Това всъщност е едно от най-важните акценти за реална научна дейност, рефлексираща в продукцията, т.е. *качество*, проверено чрез практиката.

6.2. Приноси (научни, научно приложни, приложни).

Докторант Харалампия Константинос Лута извежда изключително коректно основните приноси със следните характеристики:

- С научно-теоретичен характер – 3 (три).
- С експериментално-приложен характер – 5 (пет).
- С приложно-практически характер – 2 (два).

Всички те са напълно достатъчни, ясно и правилно отразяващи и доказващи цялостната научна разработка.

7. Основни достойнства и личен принос на докторанта.

Изложените доказателства и аргументи ми дават основание категорично да не подлагам на съмнение горепосочените достойнства и

лични приноси на докторанта. Освен това, разработки от този род трябва да намерят място в научната литература, за да могат широк кръг специалисти и експерти, заинтересовани по проблема за професионалната характеристика на учителския труд да открият своите отговори или да провокират търсения за конкретни причини довели до съответните стойности.

Тук е мястото да поздравя научния ръководител на докторантката, проф. д-р Весела Гюрова, за професионалното и компетентно ръководене и финализиране на научния труд, чиято тематика е от особено, изключително, значение за състоянието и търсенето на адекватни и ефективни решения относно тази трудна и достойна професия, свързана с качествено образование на педагогическите специалисти, което пък от своя страна неминуемо рефлектира върху качеството на образование на учениците, на обучаемите.

8. Препоръки. Критични бележки. Въпроси към докторанта.

Научната продукция – дисертация и публикации, предоставена за участие в конкурса не съдържа слабости, които да омаловажат нейните достойнства.

Като препоръка мога да отбележа, че е добре докторантката да разшири своето участие в международни образователни проекти. Тоест да има стремеж за/към популяризиране на резултатите от изследователската дейност в публикации на английски и друг език.

Въпроси:

-Срещнахте ли трудности при разработването на дисертацията?
Какви, от какво естество бяха и защо се случиха?

-Как виждате развитието на темата „Качествено образование на учители и интегрирането на социални и професионални умения“ в бъдещата Ви конкретна педагогическа или социална работа (от тук нататък, как ще развивате идеите и къде)?

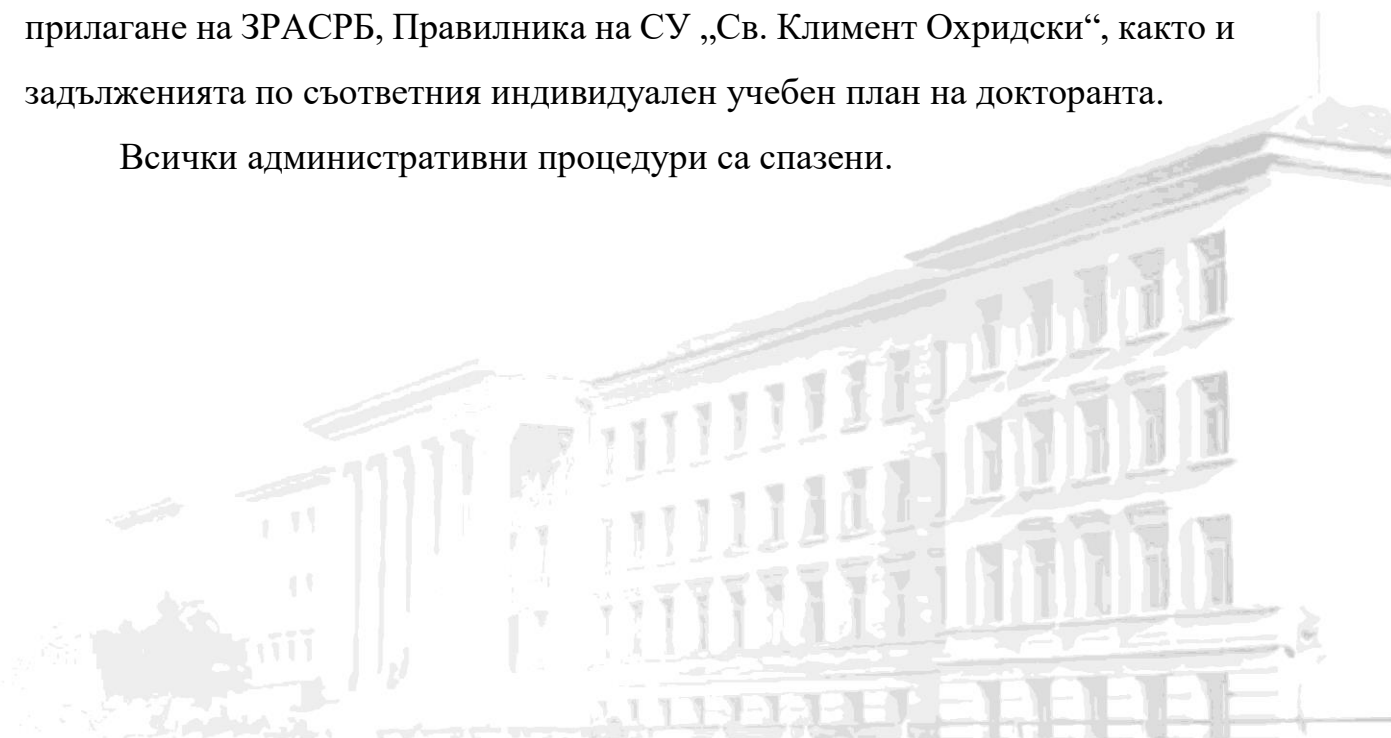
9. Автореферат.

Авторефератът, с общ обем от 64 страници, отговаря на всички стандартни изисквания за синтезирана и адекватна, аналитико-систематична разработка на първичния документ, научния текст, както и обективното отразяване съдържанието на дисертационното изследване. Спазени са научните и техническите изисквания за оформянето и презентирането му в хартиения вариант, и в дигиталния вид като On-line публикация.

10. Заключение.

Докторант *Харалампия Константинос Лута* е изпълнила задълженията си произтичащи от изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“, както и задълженията по съответния индивидуален учебен план на докторанта.

Всички административни процедури са спазени.

Имайки предвид гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси. *Предлагам на почитаемото научно жури да се присъди образователната и научна степен „доктор“* на Харалампия Константинос Лута за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика).

31.08.2021 г.

Член на научното жури:

(доц. д.н. Юлия Дончева)

